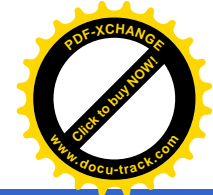
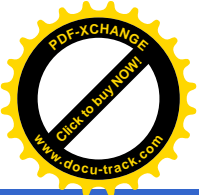

NENECHTE SE PODVÉST

komplexní preventivní program pro seniory

Základní informace:

Realizátor: Olomoucký kraj
Statutární zástupce: RNDr. Ivan Kosatík, hejtmán
Manažer prevence kriminality Olomouckého kraje: Michal Poláček

Cíl projektu: Komplexním souborem preventivních opatření poskytnout cílové skupině takové služby, které mohou pomoci snížit tragické následky páchané kriminality v domácím prostředí seniorů

Cílová skupina: Občané pobírající starobní důchod u České pošty s.p., pracovníci agentur domácí ošetrovatelské a pečovatelské péče

Časový harmonogram: červenec až prosinec 2006

Celkové náklady projektu: 1.133.000,- Kč (z toho 843.000,- Kč státní dotace a 290.000,- Kč Olomoucký kraj)

Vybrané demografické a socioekonomické ukazatele:

Rozloha kraje: 5 267 km²

Počet obyvatel: 639 346 (k 30.9.2005)
z toho 121 479 osob pobírajících starobní důchod, tj. 19%
z celkového počtu obyvatel (k 31.12.2004)

Hustota osídlení: 121,4 obyvatel na km²

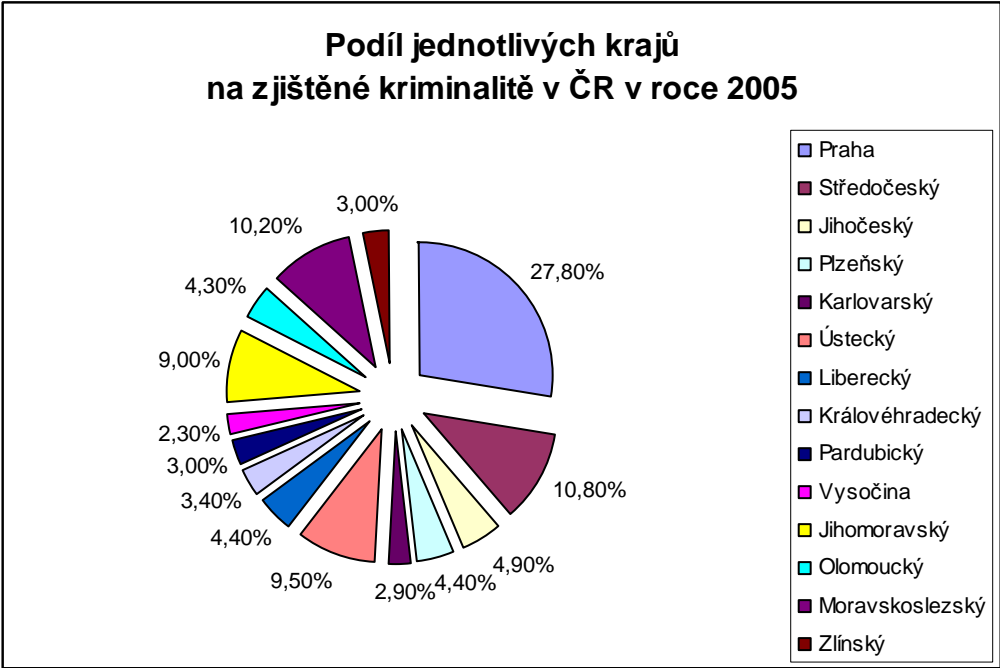
Počet měst a obcí: 397 (z toho 27 se statutem města)
z toho Preventivně informační skupina Policie ČR sídlí v 5 městech, městská/obecní policie v 16 městech/obcích, tj. 4%
z celkového počtu měst a obcí na území kraje

Olomoucký kraj se rozprostírá na severozápadě Moravy. Sousedí s kraji Pardubickým, Jihomoravským, Zlínským a Moravskoslezským. Na severu má ze všech okresů v ČR nejdelší státní hranici s Polskem - 101,4 km. Společně se Zlínským krajem vytváří region na úrovni NUTS 2 - Střední Morava.

Olomoucký kraj je tvořen 5 okresy (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk). Ve všech městech žije celkem 58 % obyvatel Olomouckého kraje. Je zde 13 obcí s rozšířenou působností a 19 obcí s pověřenými obecními úřady.

Bezpečnostní situace:

Olomoucký kraj zastává 9. místo v pořadí krajů z hlediska kriminality vyšších územních samosprávných celků. V pořadí zatíženosti okresů kraje na 10.000 obyvatel je nejzatíženější okres Olomouc, dále následuje Přerov, Jeseník, Prostějov a Šumperk. Působící kriminogenní faktory jsou dány nejen charakteristikou kraje, ale i jeho střední velikostí a polohou v rámci České republiky. Minimálně je v základních příčinách zohledňováno členění na severní hornatou část s koncentrací rozsáhlých rekreačních oblastí, příhraniční polohou a jižní částí tvořenou rovinatou Hanou s umístěním tří hustě usídlených měst. Nejzávažnějším problémem se z hlediska kriminality jeví zejména majetková trestná činnost – krádeže vloupáním a krádeže prosté.

Zdroj: Policie ČR

Projektový námět:

Každý starší člověk je v dnešní společnosti obklopen celou řadou nástrah a rizik, které s sebou přináší nejen vyšší věk, ale i nové trendy moderní doby. V některých případech se může jednat o podvodné zloděje, kteří pod záminkou, že jsou pracovníky různých servisních organizací (energetiky, vodáren, plynáren), přišli vrátit přeplatek za energii, zapsat stav elektroměru, nebo nabídnout luxusní zboží ke koupi, nakonec seniora přinejmenším okradou. Jindy se může jednat o násilné a neadekvátní chování ze strany toho člověka, kterému senior důvěřuje, či je na něm zcela závislý. Jeho vlastní snížená motorika, paměť, zrak a další nezbytné funkce mohou být příčinou dalších a dalších selhání či zvýšené úrazovosti.

Cílem tohoto preventivního projektu byla snaha zprostředkovat cílové skupině soubor preventivních opatření, které mohou pomoci snížit nejzávažnější rizika spojená s pobytem seniora v jeho přirozeném domácím prostředí.

V návaznosti na specifika této cílové skupiny byly současně formou vzdělávacího modulu pod názvem „Malý průvodce domácím bezpečím“ předány praktické návody a postupy pracovníkům domácí ošetrovatelské a pečovatelské péče, se zaměřením na využívání pravidel a zásad bezpečného chování seniora v jeho přirozeném domácím prostředí. Pracovníci byli vybaveni znalostmi, jak předat svému klientu základní pravidla bezpečného chování, jak takového klienta motivovat, provázet a zvyšovat jeho bezpečí před kriminalitou, úrazovostí a dalšími běžnými riziky pobytu ve své domácnosti.

Popis průběhu realizace:

1. etapa – Balíček preventivních opatření

V měsíci listopadu roku 2006 obdržel každý občan Olomouckého kraje (cca 120.000 lidí), který pobírá starobní důchod u České pošty s.p. společně s výplatou důchodu balíček preventivních opatření Programu prevence kriminality Olomouckého kraje.

Návrh layoutu - obálka A6 (2 barevný)

verze_3

verze_4

Obsahem balíčku byl kontrolní list domácího bezpečí seniora tzv. „checklist“, který konkrétními dotazy vybízel staršího občana zamyslet se nad nebezpečími a riziky ve své domácnosti. Prostřednictvím kladených otázek si mohl senior zhodnotit místnosti své domácnosti z pohledu případných rizik. Domácnost byla sledována nejen v oblastech spojených s hrozbami majetkové kriminality, rizik a zneužívání seniora, ale i hrozbami úrazů, protipožární ochrany a dalších. V samotném závěru byl výčtem praktických kontaktů a krizových linek doporučen, pro případ potřeby, seznam telefonních kontaktů a webových stránek, kde se může senior obrátit o pomoc.

Je Váš domov bezpečný?

Podvodnice okradly důchodce o tisíce ■ Přibývá napálených seniorů ■ Špatně zabezpečené byty jsou výzvou pro zloděje ■ Oheň zničil celý dům ■ Stará karma ohrozila životy ■ Zloděje chytili při činu obyvatelé domu ■ Nedal podvodníkovi příležitost ■ Falešný prodejce přistižen ■ Protiskluzové podložky pomohly

Vyplňte dotazník a zjistíte, zda jste ohroženi

Zkontrolujte ve své domácnosti a označte správnou odpověď.
Všecky vám mohou pomod zvýšit bezpečí domova.
List si ponechtej pro své další potřeby.

Šatna, suterén	ANO	NE
Zamykám vstupní dveře do domu nebo bytu?	☐	☐
Používám panoramatické kukátko a bezpečnostní řetěze k?	☐	☐
Peněženku a osobní doklady mám uschovány?	☐	☐
Vypínač mám umístěn blízko vchodu?	☐	☐
Místnost mám dobře osvětlenou?	☐	☐
Kuchyně	ANO	NE
Utěrky, ručníky, záclony a další materiál, který by se mohl vznítit, mám daleko od kamen?	☐	☐
Elektrické šňůry mám daleko od dřezu a kamen?	☐	☐
Mám prostor pro chůzi bez překážek?	☐	☐
Mám dobře osvětlen sporák, dřež a desky pracovního stolu?	☐	☐
Vše co patří buji, mám umístěné v pohodlné výšce tak, abych snadno dosáhl?	☐	☐
Obývací pokoj	ANO	NE
Naléhavá telefonní čísla mám v blízkosti telefonu?	☐	☐

Důležité kontakty:

TÍŠŇOVÁ VOLÁNÍ

Policie ČR	158
Městská policie	156
Hasiči	150
Zdravotnická záchraná služba	155
Evropské číslo tísňového volání	112

NOUZOVÁ LINKA pro sluchově postižené občany [SMS]

Městská policie Píseň	606 657 767
Police ČR Olomouc	725 133 210, 725 133 211
Městská policie Prostějov	777 156 333

LINKY DŮVĚRY

DONA linka pro oběti domácího násilí	251 511 313
Zlatá linka seniorů	800 200 007
Senior telefon „Život 90“	800 157 157
Linka důvěry Diakonie ČCE	222 514 040
RIAPS linka důvěry	222 580 697

POMOC OBĚTEM TRESTNÝCH ČINŮ

Poradna Běže kruhu bezpečí regionální pobočka Olomouc Katedrální 8 772 00 Olomouc úterý: 16-18 hod., čtvrtek: 16-18 hod. (pro objednané)	585 423 857
--	-------------

	ANO	NE		ANO	NE
Mám přístup k telefonu i když upadnu?	☐	☐	Malé elektrické přístroje (žehny, holiče stroje...) mám zapojeny, jen když je používám?	☐	☐
Mám své úspory uloženy v bance?	☐	☐	Plynovou kámu nechávám alespoň jedenkrát ročně odborně zkontrolovat?	☐	☐
Peníze, cennosti a jiné doklady mám dobře zabezpečeny?	☐	☐	Schody	ANO	NE
Mám běžnou hotovost uloženou na více místech?	☐	☐	Vypínače v dolní i horní části schodiště mám dobře osvětleny?	☐	☐
Vkladní knížky mám na heslo?	☐	☐	Schodiště mi umožňuje bezpečnou chůzi se zábradím?	☐	☐
Mám protiskluzové koberce a rohožky?	☐	☐	Schodiště mám stále volně průchodné?	☐	☐
Mám bezpečně připojeny telefonní a elektrické šňůry?	☐	☐	Zabraňuji vstupu do své domácnosti	ANO	NE
V naší have m případě mám připraven plán nouzového úniku?	☐	☐	Cizím osobám, opravářům a jiným servisním technikům, kteří se dostavili bez mé žádosti nebo telefonického potvrzení firmy,	☐	☐
Ložnice	ANO	NE	Podomním prodejcům neověřené firmy,	☐	☐
Lampy a vypínače mám v dosahu lůžka?	☐	☐	Osobám nabízejícím jakékoli výhry a jiné dárky,	☐	☐
Popelníky a jiné zdroje mám umístěny dále od lůžka?	☐	☐	Své peníze půjčuji obezřetně,	☐	☐
Koupelna/ sprchový kout	ANO	NE	Případně negativní chování k mé osobě	ANO	NE
Ve vaně/sprchovém koutu mám protiskluzové podlahy, nebo povrchy?	☐	☐	Konzultuji s odborníky ve svém okolí nebo na lince pomoci,	☐	☐
U vany nebo sprchy mám alespoň jedno upevněné madlo?	☐	☐	Zavčas nahlásím na policii,	☐	☐
			Se zraněním zajdu k lékaři a oznámím, co se stalo,	☐	☐

Jestliže převažuje označení ANO, Jste opatrný/á a Vaše domácnost je bezpečná. Podnik/á Jste všechny potřebné kroky k tomu, aby se Vám nic zlého nepříhodovalo.

Jestliže převažuje označení NE, můžete se stát snadným terčem útoku a rizik !!! Snadno Vás může podvodník oobelstít, nebo si můžete přivodit nějaký úraz. Doporučujeme odstranit nalezené závady, případně využít odborné pomoci.

Důležité kontakty vystříhnete. Magnetkou upevněte na kovovou plochu, například na lednici. V případě potřeby budete mít důležitá telefonní čísla vždy na očích.

Balíček preventivních opatření Programu provozu křimlně Olomouckého kraje „Nesocíte se jodvst“
 spol. Olomoucký kraj, Jsemelice 404, 779 11 Olomouc
 tel: +420 585 518 111 www.olomoucky.cz

design © Pavl Hrubáček, BODDESIGN, 2008

INTERNETOVÉ ODKAZY

www.internetporadna.cz
 [informační a diskusní server pro osoby se specifickými potřebami a všechny blízké]

www.seniori.org
 [portál pro seniory]

www.senio.cz
 [portál Nadace Senio]

www.seniortip.cz
 [internetový magazín nejen pro seniory]

www.bezbarier.cz
 [stránky občanského sdružení Bez bariér]

www.e.pida.cz
 [stránky Nadačního fondu E.pida]

www.zivot90.cz
 [stránky občanského sdružení Život 90]

www.tyfloa.cz
 [stránky sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých ČR]

www.alzheimer.cz
 [Česká alzheimerovská společnost]

www.gerontologie.cz
 [informační servis a služeb pro seniory]

Další užitečné informace můžete získat u sociálních pracovníků na místních nebo zvláštních úřadech, u Valného praktického lékaře, v Preventivní informačních skupinách Police ČR nebo preventivních skupin městské policie, u agentur bezobecných a zabezpečovacích služeb, v kontaktních centrech služeb zdravotní domácí zdravotnické péče.

Dále byla distribuována praktická informativní magnetka (viz. titulní strana), která může svou grafikou „odívat“ ledničku, nebo kteroukoli kovovou plochu v domácnosti. Vycházíme z předpokladu, že je starší člověk zapomnětlivý a je nucen si více psát poznámky a vzkazy. Forma dekorativní magnetky se jeví jako funkční a současně výchovný prvek obohacující domácnost seniora. Preventivní slogan na magnetce, která současně poslouží při připevnění odkazu, poznámky apod., je při stálém používání (vícekrát denně) v paměti upevňován.

2. etapa – Vzdělávací modul pro pracovníky domácí ošetrovatelské a pečovatelské péče

V měsících říjen až listopad roku 2006, opakovaně proběhl ve spolupráci s Vyšší odbornou školou sociální Caritas v Olomouci, jednodenní výcvikový seminář seznamující s praktickými pravidly a prezentovanými výukovými modely bezpečného jednání. Vzdělávání bylo koncipováno do dvou samostatných okruhů, které byly tematicky rozděleny podle charakteru činností vyššího managementu a terénních pracovníků.

Obsahem přednášek, ze kterých následně vznikl sborník příspěvků, bylo seznámit účastníky nejen s příběhem přítomné okradené seniorky, bezpečnostními zvláštnostmi osoby se zdravotním postižením, ale i odbornými vstupy přednášejících na téma jak pomoci obětem trestné činnosti, bezpečný domov, trestná činnost páchaná na seniorech, jak psát závěť a další.

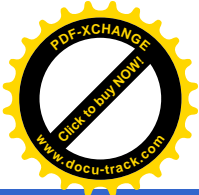
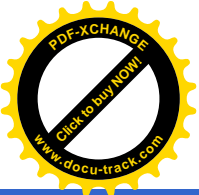

3. etapa – osvěta

V měsíci prosinec roku 2006 byly vytištěny plakáty na téma rizika a nebezpečí seniorů, které vybízejí veřejnost k pomoci a spolupráci při řešení případů páchané kriminality na seniorech. Materiál byl distribuován na obecní úřady, policie, domovy důchodců a další veřejné instituce.

Zhodnocení:

Finanční rozvaha projektu byla splněna. Výše výdajů dosahovaly předem stanovených hranic projektového záměru.

V měsíci červnu roku 2006, kdy byla vybrána odpovídající designová agentura, byla zahájena příprava obsahové náplně balíčků. Balíček měl obsahovat informativní magnetku a kontrolní list domácího bezpečí seniora. V poměrně nejdelším časovém úseku byla upřesňována grafická podoba magnetky. Její vzhled měl uvedenou cílovou skupinu vhodně oslovit a upoutat. Předloha kontrolního listu, která byla již v době příprav projektu konstrukčně známa, byla doladována do konečných podob a detailů (viz.str. 5).

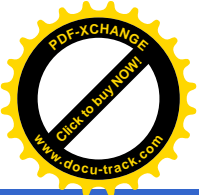
Rizikovým prvkem, který se v průběhu realizace projektu projevil, a do jisté míry ovlivnil jeho další průběh, byl časový posun spojený s přípravou velkého množství balíčků.

Ve snaze připravit veřejnost a zejména příjemce starobních důchodů na distribuci balíčků, byl v těsné spojitosti před zahájením projektu celý preventivní záměr medializován. Smyslem této prezentace projektu bylo připravit seniory na doplňkové služby při výplatě důchodů.

Vlastní distribuce, jak bylo průběžně monitorováno, probíhala poměrně zdařile. Ve vybraných lokalitách byly balíčky doručovány klientům až do domu, na jiných místech Olomouckého kraje přímo u přepážek České pošty s.p.

Po bezpečnostní stránce lze efektivitu celého projektu hodnotit až s odstupem času. Přesto již nyní je možné jasně deklarovat, že došlo k širokému zviditelnění prevence kriminality na krajské úrovni. Potřebné bezpečnostní informace se dostaly do 120 000 domácností na území Olomouckého kraje a mohly oslovit příjemce starobních důchodů a jejich rodinné příslušníky.

Politickou reprezentací Olomouckého kraje, odborníky z oblasti prevence kriminality a v neposlední řadě i občany Olomouckého kraje, byla realizace uvedeného preventivního projektu vnímána pozitivně a s podporou.

Projekt „Nenechte se podvést“ nelze kopírovat, přenášet, zobrazovat, převádět nebo aplikovat v jakékoli podobě bez předchozího výslovného písemného svolení realizátora.

© Olomoucký kraj, Jeremenkova 40a, 779 11 Olomouc, 2007
www.kr-olomoucky.cz

Zpracoval:
Michal Poláček
manažer prevence kriminality Olomouckého kraje